

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет

Факультет інженерно-технологічний
Кафедра вищої математики та фізики

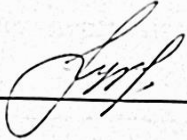
Робоча програма (силабус) освітнього компонента

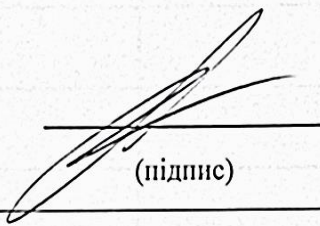
ОК 17 Термодинаміка, теплотехніка та гідравліка
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми: **Агроінженерія**
(назва)

за спеціальністю: **Н7 Агроінженерія**
(шифр, назва)

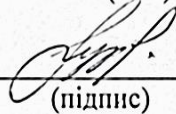
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник: Хурсенко С.М., к.ф.-м.н., доцент кафедри вищої математики та фізики

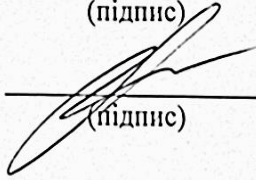
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>Вищої математики та фізики</u> (назва кафедри)	протокол від 02.06.2026, №13	
	Завідувач кафедри	<u></u> Герасименко В.О. (підпис) (прізвище, ініціали)

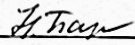
Погоджено:

Гарант освітньої програми Саржанов Б.О.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Хурсенко С.М.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: Саржанов Б.О.
(підпис) (ПІБ)

 Герасименко В.О.
(підпис) (ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації (Надія Гань) (підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 22.06 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ОК 17 Термодинаміка, теплотехніка і гідравліка			
2.	Факультет/кафедра	Інженерно-технологічний факультет / кафедра вищої математики та фізики			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	ОП – Агроінженерія Спеціальність – Н7 Агроінженерія			
5.	ОК може бути запропонований для				
6.	Рівень НРК	6 (бакалавр)			
7.	Семестр та тривалість вивчення	5-й семестр, 15 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС (денна/заочна)	2,5 кредитів (75 годин) / 5 кредитів (150 годин)			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практ.	Лабораторні	
	1(осінній) семестр	14/4	-/-	16/8	45/138
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Хурсенко Світлана Миколаївна			
11.1	Контактна інформація	к.ф.-м.н., доцент, доцент кафедри вищої математики та фізики кабінет 307 м, e-mail: khursenkosvetlana@gmail.com			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Програма вивчення навчальної дисципліни складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н7 Агроінженерія. Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення процесів перетворення теплової енергії у механічну роботу та навпаки, практична діяльність спрямована на рішення сучасних проблем перенесення теплоти та практичних задач пов'язаних з тепломасообміном в елементах енергетичного обладнання.			
13.	Мета освітнього компонента	Оволодіння необхідним обсягом теоретичних і практичних знань з дисципліни, усвідомлення та засвоєння основних законів термодинаміки, суті теплообмінних процесів, методів розрахунку та аналізу цих процесів.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Вища математика та фізика. 2. Освітній компонент є основою для таких дисциплін: Теорія механізмів і машин, Експлуатація машин і обладнання.			
15.	Політика академічної доброчесності	При виконанні самостійної роботи, написанні модульних та атестаційних робіт студент обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. Порухення академічної доброчесності: академічний плагіат, фабрикація, списування, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. При виявленні фактів академічної недоброчесності робота, виконана студентом, анулюється. У випадку двох чи більше ідентичних робіт всі роботи анулюються однаковим чином.			
16.	Посилання на курс у Moodle	http://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4766			

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)			Як оцінюється РНД
	ПРН 7	ПРН 16	ПРН 18	
ДРН 1. орієнтуватися в законах термодинаміки, теплових режимах машин та обладнання аграрного виробництва.	x			Письмовий контроль, тест множинного вибору, усне опитування
ДРН 2. визначати параметри режимів роботи теплоенергетичних установок сільськогосподарського призначення.		x		Письмовий контроль, тест множинного вибору, усне опитування
ДРН 3. аналізувати ефективність використання енергії у теплотехнічних процесах.			x	Письмовий контроль, тест множинного вибору, усне опитування

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з.	Лаб. з.		
Тема 1. Основні поняття та визначення термодинаміки. Предмет технічної термодинаміки, її завдання і основні визначення. Термодинамічна система. Робочі тіла. Основні параметри, які характеризують стан термодинамічної системи. Термодинамічні властивості ідеальних газів. Рівняння стану. Закон Авогадро. Рівняння стану реальних газів.	2/0,5		2/-	6/18	1-5
Тема 2. Перший та другий закони термодинаміки. Внутрішня енергія. Механічна робота, PV-діаграма. Основні формулювання першого закону термодинаміки. Ентальпія як параметр стану. Основні формулювання другого закону термодинаміки. Ентропія системи. TS-діаграма. Кругові термодинамічні процеси і цикли. Межі використання другого закону термодинаміки.	2/0,5		4/4	6/18	1-5
Тема 3. Термодинамічні процеси. Ізобарний, ізохорний, ізотермічний та адіабатний процеси. Узагальнений політропний процес та його аналіз. Уявлення процесів в PV- та TS-діаграмах.	2/0,5		2/2	6/18	1-5
Тема 4. Основи теплопередачі. Стаціонарна теплопровідність. Основні поняття та визначення процесу теплообміну. Температурне поле, температурний градієнт, тепловий потік. Закон Фур'є. Теплопровідність плоскої та циліндричної стінки.	2/0,5		2/2	6/18	1-5
Тема 5. Конвективний теплообмін. Основні поняття. Закон Ньютона-Ріхмана. Коефіцієнт тепловіддачі. Основи теорії подібності. Критеріальні рівняння. Тепловіддача при вільному руху рідини. Теплообмін при вимушеному руху рідини у трубах. Теплообмін при зовнішньому обтіканні тіл.	2/0,5		2/-	6/18	1-5
Тема 6. Теплообмін випромінюванням. Основні поняття теплообміну випромінюванням. Види променистих потоків. Закони випромінювання. Ступінь чорноти. Теплообмін між двома тілами. Кутові коефіцієнти. Теплообмін при наявності екранів. Випромінювання газів. Ступінь чорноти газів. Теплообмін у робочому просторі нагрівальної печі.	2/0,5		2/-	6/18	1-5
Тема 7. Складний теплообмін та теплопередача. Основні поняття. Сумарний коефіцієнт тепловіддачі. Теплопередача між двома рідинами	2/1		2/-	9/30	1-5

через розділяючу їх плоску стінку. Коефіцієнт теплопередачі. Теплопередача через циліндричну стінку. Лінійний коефіцієнт теплопередачі. Способи інтенсифікації теплопередачі. Теплова ізоляція.					
Всього	14/4		16/8	45/138	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. орієнтуватися в законах термодинаміки, теплових режимах машин та обладнання аграрного виробництва	- проведення лекційних та лабораторних занять по кожній темі з поясненням термодинамічних законів що мають місце в природніх явищах, технологічних процесах та технічних приладах	10/4	- опрацювання незнайомих (нових) термінів; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - розв'язування завдань самостійної роботи з певних тем	15/50
ДРН 2. визначати параметри режимів роботи теплоенергетичних установок сільськогосподарського призначення	- проведення лекційних та лабораторних занять по кожній темі з поясненням термодинамічних законів що мають місце в природніх явищах, технологічних процесах та технічних приладах	10/4	- опрацювання незнайомих (нових) термінів; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - розв'язування завдань самостійної роботи з певних тем	15/50
ДРН 3. аналізувати ефективність використання енергії у теплотехнічних процесах	- проведення лекційних та лабораторних занять по кожній темі з поясненням термодинамічних законів що мають місце в природніх явищах, технологічних процесах та технічних приладах	10/4	- опрацювання незнайомих (нових) термінів; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - розв'язування завдань самостійної роботи з певних тем	15/38
Всього годин		30/12		45/138

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1(тест множинного вибору)	35 балів / 35%	Згідно графіка навчального процесу
3	Модуль 2(тест множинного вибору)	35 балів / 35%	
4	Іспит (комплексне завдання)	30 балів / 30 %	

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1 (тест множинного вибору)	0-20 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	21-25 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	26-30 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	31-35 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Модуль 2 (тест множинного вибору)	0-20 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	21-25 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	26-30 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест	31-35 балів Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Іспит	0-17 балів Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, задачі не розв'язані	18-21 балів Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, задачі розв'язані не повністю	22-26 балів Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, задачі розв'язані з невеликими помилками	27-30 балів Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, задачі розв'язані правильно

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Проходження тестування з модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Згідно з графіком навчального процесу
3	Проходження тестування після закінчення вивчення кожної теми для самостійного контролю знань та підготовки до складання іспиту	Регулюється студентом самостійно
4	Усний зворотній зв'язок між викладачем та студентами під час роботи над практичними роботами протягом занять	Протягом всього семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Базова

1. Малишев В.В., Кретов В.В., Гладка Т.М. Технічна термодинаміка та теплопередача. – К.: Університет "Україна", 2023. – 258 с.
2. Кущевська Н.Ф., Брускова Д.Я., Малишев В.В. Теоретичні основи термодинаміки, теплообміну та теплопередачі. – К.: Університет "Україна", 2022. – 424 с.
3. Буляндра О.Ф. Технічна термодинаміка. – К.: Техніка, 2021. – 320 с.
4. Драганов Б.Х. Основи теплотехніки і гідравліки: навч. посіб / Б.Х. Драганов, А.В. Міщенко, Ю.О. Борхаленко; За ред. Б.Х. Драганова. – К.: Аграрна освіта, 2022. – 495 с.

Допоміжна

5. Хурсенко С.М. Термодинаміка, теплотехніка і гідравліка. Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 208 «Агроінженерія» денної та заочної форм навчання // Суми: СНАУ, 2023. – 54 с.
6. Дідур В.А., Стручаєв М.І. Теплотехніка, теплопостачання і використання теплоти в сільському господарстві / За заг. ред. В.А. Дідура. – К.: Аграрна освіта, 2021. – 233 с.

Методичне забезпечення

1. Хурсенко С.М., Вавуліна О.Г. Термодинаміка, теплотехніка і гідравліка. Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 208 «Агроінженерія» денної та заочної форм навчання // Суми: СНАУ, 2024. – 60 с.
2. Хурсенко С.М., Вавуліна О.Г. Термодинаміка, теплотехніка і гідравліка. Методичні вказівки щодо виконання лабораторних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 208 «Агроінженерія» денної та заочної форм навчання // Суми: СНАУ, 2024. – 51 с.
3. Посудін Ю.І. Лабораторний практикум і збірник задач із дисципліни “Фізика з основами біофізики”: навчальний посібник – К. : Арістей, 2024. – 180 с.
4. Горбачук І.Т. Загальна фізика: збірник задач: навчальний посібник / Баранівський В.М., Бережний П.В., Возний П.О. та ін. – К.: Вища школа, 2023. – 359 с.